به بۆنەی داگیرساندنی مۆمی حەقدە ساڵەی تەمەنی (ڕامان)ەوە

بەبۆنەی گەڕانەوەی ژمارە تایبەتەکانی شانۆ لە گۆڤاری ڕامان

ڕامان و شانۆ

ئەرسەلان دەرویش

بە بڕوای من لە سەرەتای هەر باسێکدا سەبارەت بە (گۆڤاری ڕامان) و ئەو ڕۆڵە پڕشنگدارەی گێڕاویەتی و دەیگێڕێت لە بەرەودان بە فەرهەنگی گەلەکەمان، وەک (پرۆژەیەکی ڕۆشنبیریی نەتەوەیی) پێویستە ئاماژە بەو ڕاستییە مێژووییە بکرێت کە وەک ڕۆژی ڕوونا‌ک لەبەرچاودا دەرەوشاوەیە، ئەویش گوتاری جیاوازبوون و ڕچەشکێنی ئەم گۆڤارەیە لەو ساتەوەختەی تێیدا دەرکەوت و هەڵکەوت، لە ڕۆژگارێکدا کە دەنگی فیشەک و بۆنی باروو‌ت و ڕەنگی دووکەڵ و خوێنی شەڕی شوومی خۆکوژی براکان بەسەر ئەم هەرێمەدا زاڵ بوو، دەبێت ئاماژە بەو زەینە ڕوونە پڕ عەشقە بدرێت کە لەو ڕۆژگارەدا، لەخەمی پێشخستنی پەیڤ و هونەر و هزری نەتەوە و لە خەمی ئایندەدا بوو، بێ گومان ئەو سەروەرییە مێژووییەش پێش هەر کەسێک بە برای ئەدیب و سەرنووسەر کاک (ئازاد عەبدولواحید) دەبڕێت بەبێ ئەوەی لە نرخی ماندووبوونی ستافەکەی کەم بکرێتەوە.

* (ڕامان) وەک پرۆژەیەکی ژیاریی تۆکمە و سەنگین، هەر لە دەستپێکی ڕەوتە هەڵکشاوەکەیدا، بایەخێکی تایبەتی بە (هونەری شانۆ) داوە و پەی بە گرفت و کێشەکانی نێو بزووتنەوەی شانۆی کوردی بردووە، هەوڵێکی ورد و دڵسۆزانەی داوە بۆ بەشداری کردنێکی ئۆرگانی لە پێناو پاڵپشتی و دەوڵەمەندکردنی ئەم بزاڤە و دەربازکردنی لەو گیروگرفتانەی دووچاری هاتووە .

* یەکێک لە دیارترینی ئەو بەخشانەی لە لایەن (گۆڤاری ڕامان) پێشکەش بەم ناوەندەی ئێمە و بە خوێنەرانی شانۆدۆست کراوە (ژمارە تایبەتەکانی شانۆ)یە، مایەی بەختەوەرییەکی گەورە بوو بۆ شانۆکارانی کورد کە هەر لە یەکەم ساڵی دەرچوونی گۆڤارەکەوە، ژمارەیەکی سەرومڕ تایبەت بە شانۆ کەوتە بەردەستیان، کە ئەویش ژمارە(١٠)ی ساڵی یەکەمی گۆڤاری (ڕامان) بوو، ئیتر لەوکاتەوە بە بەردەوامی و بەبۆنەی (ڕۆژی جیهانیی شانۆ)وە ساڵانە ئەم دیاریە ناوازەیەی پێشکەش کردووە، تا پرۆسەی ئازادی عیراق کە لەگەڵ خۆیدا هەلومەرجێکی تازەی هێنا و ژمارەیەکی زۆری بڵاوکراوەی نوێی هونەری و ئەدەبی کوردی هێنایە ئاراوە. لەگەڵ ئەوەشدا گۆڤاری (ڕامان) وەک ئاکاری خۆی لەتێکڕای ژمارەکانیدا و لە پاڵ بابەتە هزری و ئەدەبی و مێژوویی و ڕۆژنامەنووسی و ...تاد، لە نێو بابەتە هونەرییەکانیدا لە بایەخدانی بە (شانۆ) بەردەوام بووە.

* ڕاستە زۆرێک لە گۆڤار و بڵاوکراوە ڕۆشنبیریە کوردییەکانمان لە پێش ڕاپەڕین و لە دوای ئازادیش ژمارەی تایبەتیان بۆ (شانۆ) دەرکردووە، بێ گومان هەر یەکە و لە چوارچێوەی خۆیدا جێگای خۆی گرتووە و گرنگی خۆی هەبووە، وەلێ لە باسی ژمارە تایبەتەکانی گۆڤاری (ڕامان)دا، چەند خاڵێکی گەوهەری و جیاواز وەک جیاوازیی گۆڤارەکە هەڵوێستەیەکی زیاترمان پێدەکات، نەخاسمە کە ئەم گۆڤارە (وەک مانگانەیەکی ڕۆشنبیریی گشتیی) چ بە ژمارەی تایبەت و چ وەک

بابەت، بەخششەکانی لەمەڕ بزاڤە شانۆییەکەمان دیارترینە، لەم بوارەشدا توانیویەتی:

(١) ڕایەڵەیەکی نەتەوەیی لەنێو نووسەران و شانۆکارانی کورد لە پارچەکانی کوردستان و هەندەران دروست بکات و بەرکەوتنێکی مەعریفی لە میانەی دیدوبۆچوونەکانیان لەلایەک و بەرهەمەکانیان لەلایەکی دیکەوە بڕەخسێنێت. زۆربەمان لە ڕێگای ئەم گۆڤارەوە هەندێک لەو شانۆکارانەمان ناسی کە دواتر بوونە ناوونانوونیشان بۆ زۆر لە چالاکی و فیستیڤاڵ و بۆنە هونەرییەکانی ئەم هەرێمە.لێرەشدا پێویستە ئاماژە بەو هەوڵە نەپساوەیە بکەین کە هەردوو بەڕێز خوا لێی خۆشبێ ئەدیبی ناسراو(مەحموود زامدار)، بەهاوبەشی سەرنووسەر لە هەڤپەیڤینە ڕۆژنامەنووسییە دانسقەکانیان لەگەڵ شانۆکارە دیار و ئەزموونداڕەکانی کورد ئەنجامیان داوە.

(٢) بایەخ بدات بە تێکڕای ژانر و توخمە بنچینەییەکانی پرۆسەی بووژاندنەوەی شانۆی کوردی و بەرزکردنەوەی ئاستی نمایشە شانۆییەکان. بەهۆی بەرفراوانی و دەوڵەمەندیی بابەتەکانی، کە وێڕای وتار و لێکۆڵینەوەی ناوازە و نوێ، گرنگییەکی گەورەی بە بلاوکردنەوەی (تێکستی شانۆیی) داوە بەهەموو جۆرەکانی (خۆمالّی، ئامادەکراو، وەرگێڕدراو، لە شانۆی جیهانی و دەوروبەر) بە ڕەچاوگرتنی شێوازە جیاوازەکانی ئاراستە هونەرییەکانی نووسین و قوتابخانە شانۆییەکان.هەمیشە لە ڕووی پۆلێن کردنیشەوە ناوونیشانی تایبەت و هونەریی وردی بۆ داناوە .

٣- هەروەها گۆڤاری (ڕامان) توانیویەتی ڕۆڵێکی دوکیومێنتاری گرنگ بگێڕێت سەبارەت بە ڕووماڵ کردنی نمایش و چالاکی و فیستیڤاڵە شانۆییەکانی کوردستان و بەخششەکانی شانۆکارانی کورد لەهەر شوێنێک بێت، کە لە ڕووی میژوویی و بۆ لێکۆڵینەوە و تێزەکانی خوێندنی ئەکادیمی ئەم بواره، سەرچاوەیەکی سەنگینە.

(٤) هەمیشە مینەبەرێکی ئازاد و بێ قەیدوشەرت بۆ ڕاوبۆچوونە جیاوازەکان بڕەخسێنێت، لەم بوارەشدا وێڕای بایەخدانی بە لێکۆڵینەوە و وتاری ڕەخنەیی، میزگردی تایبەتی بۆ گفتوگۆی شانۆکاران و نووسەرانی ئەم بواره سازکردووە و لەخەمی دروست کردنی دیالۆگی مەعریفی مەرەدا بووە، ئەگەرچی هەر لە سەرەتاوە مەیلی بۆ نوێگەریی و تێپەڕاندنی باوەکان ئاشکرا بووە، بەڵام دەتوانم بە دڵنیاییەوە بڵێم لەپانتایی گفتوگۆ و دیالۆگدا دەرفەتی یەکسانی بۆ دەربڕینی تێکڕای ڕاوبۆچوونەکان ڕەخساندووە.

ماوە بڵێم هەمیشە لە پشتی پرۆژەی گەورە و سەرکەوتوو، دید و توانایی داهێنەرانە و دڵسۆزی و شەونخوونی هەیە، گەوهەری ئەم ڕاستییەشە بەردەوامی داوە بە هەڵکشان و بەخششە ناوازەکانی گۆڤاری (ڕامان) کە بێ شک لە ئایندەشدا ڕۆشنبیران و خوێنەرانی کورد لەنێویشیاندا شانۆکاران و شانۆدۆستان، هەمیشە لەپێشەنگ و ڕیزی یەکەمی بلاوکراوە کوردییەکاندا لێی دڕوانن و چاوەڕوانی زیاتر و زێدەتری لێدەکەن . لە کۆتاییشدا و بە بۆنەی گەڕانەوەی (ڕامان) بۆ دەرکردنی ژمارە تایبەتەکانی سەبارەت بە شانۆ، پیرۆزبایی لە هەموو لایەک دەکەم و خۆزگە دەخوازم ئەم پرۆسەیە لە ساڵانی داهاتوودا بەردەوام بێت، چونکە (ڕامان) سەرچاوەیەکی ڕۆشنبیریی بێ هاوتایە بۆ هەموومان.